

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izbija vsak četnik in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 24 K, pol leta 12 K in za četril leta 6 K. — Naročnina izven Jugoslavije 32 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušlja do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo, če obsegajo 4 strani 40 vin, na 8 strzneh 60 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopis se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, sprejema naročilno, inserate in reklamacije. Za inserate se plačuje od enoslojnih petilic za tiskar K 1:80. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 50 vin. — Inserati se sprejemajo do tozka opoldne, Nezaprite reklamacije so pošiljne proste.

Kaj bo vse na prvem slovanskem orlovskem taboru v Mariboru?

Veliko se je že pisalo, kaj in kako bo na 1. slovanskem orlovskem taboru v Mariboru, toda le bolj posameznosti. Moja naloga je, da povem celotno najvažnejše, kaj in kako bo, kaj bo vredno iti poslušati in kaj pogledati. Seveda slišal in videl bi gotovo vsak rad vse. To pa ni mogoče, ker bo toliko, da ne morejo biti zborovanja drugo za drugim, ampak jih bo več ob istem času. Najbolje je, da napišem kar po vrsti nekaj najvažnejših zborovanj in prireditev; vseh mi ni mogoče, ker urednik ima gotovo malo prostora!

V četrtek je začetek. Zjutraj ob 7. uri bo v stolnici za vse udeležence tabora sv. maša. S svet. mašo začnemo, da pokažemo, da smo krščansko katoliški, da prosimo Boga, naj nas podpira, da pa s tem tudi pokažemo, da ima vse naše delo višje smotre, višje cilje, da velja naše delo edinole Njemu. — Takoj po sv. maši se začne na telovadnici tekma Orlov telovadcev, ki bo trajala do v soboto opoldne. Orel goji poleg krepkega izobraževalnega in organizatorskega dela tudi telovadbo. Tu se bo pokazalo, kako smo se učili Orli telovaditi, ne v dolgem času desetletij, kajti komaj 12 let se nazivamo Orli, ampak v kratkem, toda za slovenski narod tako pomenljivem času. Tekma bo zelo zanimiva, ker se bodo kosali na si najboljši fantje in moške in ker so pogoji zelo strogi.

V četrtek celi dan, v petek dopoldne in tudi v soboto zboruje jugoslov. katoliško narodno dijaštvo, katerega bo prišlo v Maribor okoli 2000. Dijaki bodo pogledali nazaj na delo, na trudapolno delo v boju za vero in narod, bodo presodili, ali je njihovo delo imelo kaj uspeha. Začrtali pa si bodo tudi nova pota, po katerih bodo morali hoditi v bodočnosti, da bodo mogli uspešno varovati slovenski, jugoslovanski narod pred različnimi kvarnimi vplivi in škodo, ki mu preti v verskem, socialnem in narodnem oziru. — V četrtek zvečer bo v Götzovi dvorani pozdravni večer gostov in komerz, to je nekaka veselica z govori in s prosto zabavo.

V petek bo se poleg tekme telovadcev in zborovanja dijakov, zborovanje društva kat. katechetov in zborovanje orlovskih delegatov. Popoldne pridejo v velikem številu naši bratje in sestre iz Čehoslovaške in vsa jugoslov. kršč. društva in organizacije. Zvečer bo tem na čast zopet komerz in slavnostna gledališka predstava „Ljudskega odra“ iz Ljubljane. Igra li bodo A. Medvedovo žaligro „Za pravdo in srce“.

V soboto bodo zborovala vsa naša verska, kulturna in prosvetna društva: Marijine družbe in kongregacije, Kršč. socialna zveza, Društvo kat. rok. pomočnikov, Slovenska in Hrvatska ženska zveza, potem zborovanje „Ljudskega odra“ in pevske zveze „Ljubljana“ (ustanovitev zveze pevskih odsekov!), zborovanje slovanskih in hrvatskih kat. učiteljev, zborovanje akad. starešinstva itd. Popoldne bo ob 3. uri na telovadnici na Teznu skušnjava za nedeljsko javno telovadbo, z istim vspredom kot v nedeljo. Na dvorišču šole šolskih sester bo ob 4. uri glavna vaja za staroslovensko sv. mašo, ki jo bodo peli v nedeljo pri sv. maši na Glavnem trgu. — Zvečer ob 7. uri bo zborovala na Glavnem trgu Slovenska straža. Slavnostni govor bo imel župnik-pisatelj Fr. Finžgar. — Po zborovanju bo manifestacija po mestu za zasedeno

ozemlje, kjer bomo zahtevali pravično rešitev jadranškega vprašanja in ujedinjenje naših primorskih bratov z Jugoslavijo. V zvezi s tem bo podoknica oddolancem sv. očeta na Slomškovem (Stolnem) trgu, da pokažemo, kako visoko cenimo našega sv. očeta, za stopnika božjega med nami. Ob 9. uri bo priredila pevška zveza „Ljubljana“ slavnostni koncert v Götzovi dvorani, na čast vsem gostom, posebno Čehoslov. Amerikancem, Francozom in Angležem, ki so bodo udeležili tabora. Pri koncertu bo pela Orlica-umetnica sestra Kreyzlova iz Čehoslovaške. — Celo noč od sobote na nedeljo (31. julija do 1. avgusta) bodo v stolnici, v cerkvi sv. frančiškana in v kapelici č. šolskih sester cerkvene pobožnosti, ki so jih udeležijo vse narodnosti, ki posetijo tabor.

Zelo lep bo vzpred v **nedeljo 1. avgusta**. Ob 5. uri zjutraj budnica po mestu, katere se udeležijo vse godbe, ki bodo na taboru. Bo pa jih 11. Ze pred 6. uro se bomo začeli zbirati v Tomšičevem (Kokošnikovem) drevoredu k slavnostnem obhodu po mestu. Obhod mora biti in bo sijajna manifesta cija naše katoliške misli. Takoj po manifestaciji bo na Glavnem trgu sv. maša, pri kateri bo popevala „Ljubljana“ staroslovensko sveto mašo. Peto bo nad 1000 pevcev in igrali boste dve pomnoženi godbi. Mašo bo imel prevz. knezoškof lavantinski dr. Mih. Napotnik. — Po maši bo na istem prostoru veliko manifestacijsko zborovanje orlovske in sploh kršč. katoliške misli. — Po kratkem obedu odkorakajo telovadci na slavnostni prostor in telovadnice na Tezno. Tu bo ob 3. uri popoldne javna telovadba Orlov in Orlic. Telovadili bodo lepe proste vaje, težke vaditeljske vaje, pa tudi na orodju: na drogu, bradlji, krogi, konju itd. Gotovo krasen in veličasten pogled bo na to množico telovadcev (nastopi jih 1100) in na to enakomerno in skladno gibanje vitkih in mišičastih teles po taktu godbe. Nikdo ne sme zamuditi pogledati si tega prizora, naših fantov in deklet, tega izraza moči, ki živi v vernem slovanskem narodu. Tu se bo pokazal svet. kat. slov. naroda, tu bomo videli našo bojno četo, ki hoče z vsemi silami ohraniti naš narod veren, zdrav in krepak. Videli pa bomo tukaj tudi nastop čehoslovških Orlov in Orlic, ki vršijo na Čehoslovaškem isto delo ko Orli na Slovanskem, samo da se v neprimerno neznosnejših in težavnijših razmerah, kakor mi. Občudovali bomo tudi stare lepe bojne igre, ki jih bodo proizvajali Jugoslavo iz Hrvatske in Dalmacije, razne jugoslov. narodne plesne in plesne igre itd. Omeniti moram, da je po javni telovadbi velika ljudska veselica. Vse potrebno za tačen želodec in željno grlo, kakor tudi različne sladkarije za ženske, bodo v obilni meri obiskovalcem na razpolago. Zvečer začne o odhajali s posebnimi in rednimi vlaki, ki bodo vozili od slavnostnega prostora na vse strani, gostje in obiskovalci tabora. Tukaj naj pripomnim, da imajo vsi, ki se izkažejo z zeleno taborsko izkaznico pri vožnji na tabor v Maribor pekovično vožnjo po vseh železnicah v državi od 25. julija do 5. avgusta. Vsak naj kupi listek na postaji kjer vstopi; plača celega v Maribor, pač pa mu potem pri vožnji nazaj ni treba druga vezna listka, kakor tistega, s katerim se je pripeljal v Maribor. — Veselica bo trajala do 11. ure zvečer.

družijo, da odidejo skupaj domov. Vojaško poveljstvo je takoj telefoniralo po vojaško pomoč na vse strani. Silna ploha in toča je prisilila vojaštvo, da se je moralo podati nazaj v vojašnice. Ko je zjutraj prišlo večje število na pomoč poklicanega vojaštva v Idrijo, so pozapri osem laških častnikov, uporno moštvo pa pozapri v vojašnice. Ti dogodki so pač najboljši dokaz, da se Italija ne more več zanesti niti na lastno vojaštvo.

Krvavi boji v Splitu.

Na predvečer godu kralja Petra sta dva podkupljena laška vojaka snela z neke zasebne hiše v Splitu jugoslovansko zastavo in jo odnesla na laško ladjo. Ta nečuveno drzni čin laške nestrpnosti je narod silno razburil. Ljudstva se je ob morski obali zbrala ogromna množica, ki je mirno prepevala narodne pesmi. K obali je priplul italijanski motorni čoln z vojno ladjo „Puglia“. Načelnik policije je z jasnim glasom zaklical kapitanu, naj vojaštvo ne stopi na obal, ker on osebnost jamči za varnost laških častnikov, ki se slučajno nahajajo na obali. Se preden je to izrekel, je že bilo oddanih nekaj strelav iz čolna. V bližini policijskega načelnika je padel od ručne granate zadel mož-begunec in bil takoj mrtev. Kroglice so še tudi usmrtili dva orožnika in več drugih oseb. Naše orožništvo je nato otvorilo ogenj na laški čoln. Zadel je bil poveljnik, nekaj mornarjev, nakar so jo Italijani odkurili. Drugo jutro je dospel v Split ameriški admiral Andrews, ki vodi celo preiskavo, katera pa bo za Italijane izpadla zelo neugodno in jih pred celim svetom osvetlila kot prave barbabe.

Laži zažgali Narodni dom v Trstu.

Dne 13. julija zvečer je pridrvela pred Narodni dom v Trstu naročena druhal okoli 500 fakinov, ki je začela vpiti: „Smrt Slovincem! Proč z Jugoslavijo!“ Podivjana tolpa je naskočila Narodni dom. Ko so razbili vse prostore, vse pohištvo, so vse notranjosti polili z velikimi množicami petroleja in zažgali poslopje. V hipu je bilo celo poslopje v plamenu. Slovenci, ki so se nahajali v poslopju, so morali iz oken vseh treh nadstropij poskakati na tla, kjer so obležali z razbitimi udi. Koliko oseb je v poslopju zgorelo, ni znano; gotovo je pa, da je število človeških žrtv italijanske pobesnelosti zelo veliko. Vse to se je odigralo pred očmi policije in vojaštva, ne da bi bil kdo le ganil z mezinem v obrambo nedolžnih žrtv! Nedorozna prelita slovenska kri kliče po maščevanju do neba!

Druhal razdejala druga pos'opja.

Podivjane italijanske tolpe so nato navalile na poslopja podružnice Ljubljanske kreditne banke in Jadranske banke, vdrle v notranje prostore, uničile in razdejale vse do golega. Ostanke pohištva je tolpa pometala na ulice in jih nato sežgala. Le močnih železnih blagajni niso mogli razbiti in se polastiti denarja. Ko je bilo vse to dovršeno, so navalili na druga poslopja slovenskih trgovcev in obrtnikov ter drugih Slovincem, kjer so na slični način razbili in uničili vse. Uničili so pisarne odvjetnikov dr. Villana, dr. Ribara, dr. Voduška, uničili slovensko tiskarno „Edinost“, Hrvatsko štedionico, Splošno hranilnico, slovensko kavarno „Comercio“, razne slovanske gostilne, knjigarne in sploh vse, kar je bilo slovanskega.

Naval na naš konzulat.

Pobesnela laška druhal je nato popolnoma neovirano od oblasti v svoji satanski besnosti vdrila v poslopje našega konzulata, v katerem je razbila in uničila vse pohištvo, šipe, vrata itd., razbite predmete pa pometala na cesto. Pogled na razdejano poslopja nudi grozljiv prizor! Ko se je druhal še bilo posrečilo iztakniti našo državno zastavo, je laška pobesnelost dosegla svoj vrhunec. Našo državno zastavo so raztrgali, ostanke pa v slovesnem sprevodu nosili po mestu. Pri vseh teh neverjetno besnih izgredivih ni bilo blizu nobenega policista in nobenega vojaka, kar je dokaz, da so bili naročeni od slavne italijanske vlade.

Slični čini laške podivjanosti so se zgodili tudi na Reki, v Koprni, Pazinu in drugih mestih v Pri-

Italijanska nasilja in požigi.

Dogodki v Prvačini.

Po vsem po Italijanih zasedenem slovanskem ozemlju je naš narod slovesno praznoval blagdan naših prvih apostolov sv. bratov Cirila in Metoda. V Prvačini na Primorskem so šli ljudje z godbami in zastavami v cerkev. Italijansko vojaštvo, katerega ta čela cerkvena zadeva ni nič brigala, je pa ustavilo sprevod in zahtevalo, da mu izročijo slovenske trobojnice. Enostružno se je ljudstvo uprlo tej drzni zahtevi in laško vojaštvo je začelo streljati na množice.

Strelji so težko ranili štiri slovenske žrtve — tekla je nedolžna slovenska kri, ki se bo bridko maščevala.

Upor laške posadke v Idriji.

Ker so laški častniki naznanili laškemu vojaštvu v Idriji, da bo moralo dne 15. julija odriniti v Albanijo, se je vojaštva lotilo tako razburjenje, da je iakoj odpovedalo pokorščino svojim častnikom in pometalo orožje proč. Vojaštvo je drlo na trg, kjer so klicali: „Doli s kraljem, živeja internacionala, živio Ljentin!“ Moštvo je pozivalo častnike, naj se mu pri-

